

Poznámky pre učiteľa

4. decembra 2026

(Text preložený pomocou automatického prekladača)

Časť I: Prehľad

Časť I: Prehľad

Kľúčový text: Heb 4,12

Hlavné zameranie štúdia: 2Moj 4,10–16; Luk 8,22–25; Ján 3,1–10; Sk 16,25–34; 1Kor 5,1–5; Luk 7,28.

Úvod

Úvod

Prorocká autorita v Písme je založená na priamom Božom zjavení, pričom biblickí proroci slúžia ako Jeho poslovia na odovzdávanie Jeho vôle. Hebrejom 4,12 potvrdzuje moc a konečnosť Písma, keď vyhlasuje, že „Božie slovo je živé a účinné, ostrejšie ako akýkoľvek dvojsečný meč“, preniká do srdca a posudzuje myšlienky a úmysly. Tento verš zdôrazňuje jedinečnú a mocnú povahu biblického kánonu, ktorý stojí ako Božie definitívne zjavenie a vedie vieru a učenie pre všetky generácie.

Prorocká rola Ellen G. Whiteovej sa musí chápať vo svetle tejto konečnej autority. Ako postkanonické diela jej spisy k Písmu nič nepridávajú ani ho nenahrádzajú, ale slúžia na vyvyšovanie a uplatňovanie jeho princípov. Rovnako ako u iných nekanonických prorokov v priebehu dejín je jej úlohou napomínanie, povzbudzovanie a vedenie cirkvi, pričom vždy ukazuje späť na najvyššiu autoritu Biblie. Táto veľmi dôležitá lekcia pomôže vašim poslucháčom ujasniť si správny vzťah spisov Ellen G. Whiteovej ku konečnej autorite Písma.

Časť II: Komentár

Časť II: Komentár

1. Biblický kánon je zbierka kníh (od 1. Mojžišovej po Zjavenie), ktoré sú Bohom inšpirované, a preto autoritatívne a normatívne pre kresťanskú vieru.

Biblický kánon tvorí 66 kníh, ktoré napísalo najmenej štyridsať pisateľov v priebehu približne tisícpäťsto rokov. Termín kánon pochádza z hebrejského slova qaneh a gréckeho slova kanōn, čo znamená „meracia tyč“ alebo „trstina“. V priebehu času začal tento termín označovať pravidlo alebo meradlo a napokon sa začal používať pre kresťanské Písma ako meradlo, podľa ktorého sa hodnotia všetky ostatné náboženské spisy. Kánon Písma označuje zbierku kníh od 1. Mojžišovej po Zjavenie, ktoré sú Bohom inšpirované, autoritatívne a normatívne pre kresťanskú vieru a prax. Kresťania zastávajú názor, že

biblický kánon je úplný a uzavretý, čo znamená, že k nemu nemožno pridávať žiadne ďalšie spisy. Biblia je ako taká úplným a konečným zjavením Božej vôle pre ľudstvo a najvyššou autoritou pre kresťanskú vieru a učenie (2Tim 3,16.17).

2. Proroci v Biblii boli dvoch základných typov: kanonickí a nekanonickí.

Pisatelia kanonických kníh Biblie, inšpirovaní Bohom, sú známi ako kanonickí alebo píšuci proroci. Písmo však spomína aj prorokov, ktorí do biblického kánonu neprispeli. Medzi týchto nekanonických prorokov patria v Starom zákone postavy ako Miriam, Debora, Chulda, Eliáš, Elizeus a Noe, a v Novom zákone Ján Krstiteľ, Agabus, Sílás, Anna a štyri Filipove dcéry. Hoci ich posolstvá boli rovnako inšpirované (2Kráľ 17,13; Sk 9,10; Sk 13,2; Sk 21,11), ich spisy neboli zahrnuté do biblického kánonu.

Kanonickým a nekanonickým prorokom možno najlepšie porozumieť prostredníctvom ich rozsahu a funkcie. Rozsah sa vzťahuje na obmedzenú pôsobnosť autority nekanonického proroka. Ich posolstvá boli určené konkrétnym ľuďom alebo časovým obdobiam. Napríklad Nátanova služba sa sústredila na kráľa Dávida a Šalamúna a oslovovala ich v kľúčových okamihoch ich vlády (1Sam 12; 2Sam 7; 1Kráľ 1). Naproti tomu kanonické spisy boli určené pre všetky generácie a zostávajú autoritatívne pre všetkých veriacich v celých dejinách.

Funkcia sa vzťahuje k role nekanonických prorokov vo vzťahu k Písmu. Ich posolstvá nezavádzali nové doktrínálne učenie, ale aplikovali, objasňovali alebo zosilňovali existujúce pravdy Písma. Jasným príkladom je Chulda, s ktorou sa Joziáš radil namiesto vtedajšieho proroka Jeremiáša (ktorého spisy sa stali súčasťou kánonu). Chuldino proroctvo obsahovalo dva výroky: varovanie, že Izrael bude čeliť zlorečeniam z 28. kapitoly Deuteronomia kvôli modloslužbe (2Kron 34,24.25), a zaslúbenie Joziášovho pokojného pohrebu vďaka jeho pokániu (2Kron 34,26–28). Hoci tieto zjavenia boli pre Joziáša nové, iba posilňovali existujúce posolstvo knihy zákona (2Kron 34,14) a potvrdzovali trest za neposlušnosť a požehnanie za pokánie.

Na rozdiel od nekanonických prorokov nemajú kanonické spisy žiadne obmedzenia v rozsahu ani funkcii. Slúžia ako Božie neomylné zjavenie pre celé ľudstvo, „užitočné na učenie, na usvedčovanie, na nápravu a na výchovu v spravodlivosti“ (2Tim 3,16). Zjavenie 22,18.19 varuje pred pridávaním k Božiemu slovu alebo uberaním z neho, čo potvrdzuje konečnosť kánonu. Uzavretý biblický kánon tak zostáva konečnou skúškou pravdy (Iz 8,20), ktorá zabezpečuje, že všetky náboženské spisy – či už inšpirované, alebo nie – sú merané jeho Božským meradlom.

3. Ellen G. Whiteová pôsobila ako postkanonický prejav prorockého daru, a je preto podriadená Biblii.

Pravý postkanonický prorocký dar nespochybňuje ani nezmenšuje autoritu biblického kánonu. Naopak, podriaďuje sa kánonu na skúmanie a hodnotenie, vždy v harmónii s ním. Rovnako ako nekanonickí proroci v Písme nikdy nezavádza nové učenia, ale skôr posilňuje existujúce zjavenie.

Teológ Cirkvi adventistov siedmeho dňa Frank Holbrook vysvetlil vzťah medzi postkanonickým prorockým darom a Písmom:

„Počnúc Mojžišom (15. storočie pred n. l.) sa Božie zjavenia začínajú zaznamenávať; v priebehu storočí ďalší proroci zaznamenávajú posolstvá, ktoré im boli zverené, ako Boh uznal za vhodné na prehĺbenie porozumenia svojho ľudu. Napokon sa Boh rozhodol urobiť svoje konečné zjavenie skrze svojho Syna. Ježiš Kristus dal ľudskej rodine najväčšie zjavenie Boha, aké môžu ľudia prijať (Ján 1, 18). Nový zákon je inšpirovaným apoštolským svedectvom a výkladom Ježiša Krista a Jeho učenia. Jeho život a zjavenie sú neopakovateľné; ich svedectvo o Ňom je neopakovateľné...

Keďže Kristov život na zemi a jeho apoštolský výklad poskytujú konečné Božie zjavenie, žiadne pôsobenie prorockého daru (ako jedného z duchovných darov) po Novom zákone sa nemôže vyrovnáť jeho jedinečnému svedectvu, nahradiť ho ani k nemu čokoľvek pridávať. Všetky nároky na prorocký dar sa musia naopak preverovať Písmom (1Tes 5, 19–21; 1Ján 4, 1–3; Mat 7, 15–20).“ — Frank Holbrook, „The Biblical Basis for a Modern Prophet“, dostupné na <https://www.adventistbiblicalresearch.org/materials/the-biblical-basis-for-a-modern-prophet/>.

Adventisti siedmeho dňa vnímajú prorockú rolu Ellen G. Whiteovej v tomto rámci. Ako postkanonická prorokynia nemenila ani nespochybňovala uzavretý kánon, ale vyvyšovala ho ako najvyššiu autoritu. Rovnako ako u nekanonických prorokov pred ňou bola inšpirácia Ellen G. Whiteovej rovnaká ako u biblických pisateľov, no jej autorita bola podriadená Písmu. Usilovala sa vyvyšovať, objasňovať a uplatňovať biblickú pravdu a vždy odkazovala veriacich späť na Božie slovo ako na konečné meradlo.

Podobne ako u vyššie spomenutých nekanonických prorokov, aj prorocká služba Ellen G. Whiteovej bola obmedzená svojím rozsahom. Bola zameraná predovšetkým na adventistov siedmeho dňa, nie na širšiu kresťanskú komunitu. J. N. Andrews zdôrazňoval, že jej dar nebol skúškou kresťanského charakteru pre ľudí mimo hnutia, ale bol autoritatívny pre tých, ktorí rozpoznali jeho svetlo. Niektoré z jej spisov, ako napríklad *Cesta ku Kristovi a Veľký spor vekov*, však mali širší vplyv a ponúkali teologické poznatky uplatniteľné aj mimo adventizmu siedmeho dňa. Sústredila sa na prípravu cirkvi na jej poslanie a na druhý príchod Krista, vďaka čomu bola jej služba časovo špecifická.

Prorocký dar Ellen G. Whiteovej bol tiež obmedzený svojou funkciou. Jej rola postkanonickej prorokyne znamená, že jej spisy, hoci inšpirované, nenesú rovnakú kanonickú autoritu ako Písmo. Jej prorocká služba je definovaná svojím chronologickým postavením, keď pôsobila až po uzavretí kánonu. Jej funkciou teda nebolo pridávať nové učenia, ale odkazovať veriacich späť na Bibliu, vyvyšovať jej učenie a uplatňovať jej princípy. Jej služba slúžila na vedenie, varovanie a posilňovanie cirkvi a zároveň podporovala princíp sola Scriptura – Bibliu ako najvyššiu autoritu vo viere a praxi. (Bližšie objasnenie „funkčnej“ povahy pobiblického prorockého daru a Ellen G. Whiteovej pozri John C. Peckham, *God With Us*, s. 609–614.)

Nasledujúci výrok najlepšie vystihuje postoj Ellen G. Whiteovej a jej teologický prístup k Biblii: „Keby bolo Božie slovo prijímané ako pokrm pre dušu, keby sa s ním zaobchádzalo s úctou a vážnosťou, nebolo by potrebné množstvo opakovaných svedectiev, ktoré sú vydávané. Jednoduché vyhlásenia Písma by boli prijímané a uvádzané do praxe. Jeho živé princípy sú ako lístie stromu života na uzdravenie národov. Slovo živého Boha nie je iba

napísané, ale je hovorené. Biblia je Boží hlas, ktorý k nám prehovára rovnako isto, akoby sme ho počuli na vlastné uši. Keby sme si to uvedomovali, s akou bázňou by sme otvárali Božie slovo a s akou vrúcnosťou by sme skúmali jeho predpisy! Čítanie a rozjímanie nad Písmom by sa považovalo za audienciu u Nekonečného.“ — Ellen G. Whiteová, *Svedectvá pre cirkev*, zv. 6, s. 393.

Na ďalšie štúdium: Viac o postoji priekopníkov ku konečnej autorite Písma (s. 132–143) a vzťahu spisov Ellen G. Whiteovej k biblickému kánonu z hľadiska ich rozsahu a funkcie (s. 151–162) pozri Jud Lake, *Ellen White Under Fire*.

Časť III: Praktická aplikácia

Časť III: Praktická aplikácia

Nasledujúce otázky pre praktickú aplikáciu čerpajúce z vyššie uvedeného komentára sú ponúkané na obohatenie vašej diskusie v triede sobotnej školy. Vyberte z nich a z otázok v lekcii tie, ktoré najlepšie zapoja vašu triedu do zmysluplného uvažovania.

1. Ako môžete využiť biblické chápanie uzavretého kánonu na hodnotenie moderných prorockých nárokov vnútri i mimo adventistickej cirkvi?
2. Ako môžete zabezpečiť, aby vaše presvedčenia a rozhodnutia boli v súlade s biblickým kánonom, a nie s kultúrnymi alebo osobnými preferenciami?
3. Aké praktické kroky môžete podniknúť na prehĺbenie svojej dôvery v autoritu a inšpiráciu Biblie?
4. Ako môžete zaistiť, aby vaša viera a prax boli pevne zakorenené v Biblii, a zároveň si vážiť vedenie duchovných vodcov alebo postkanonického prorockého hlasu?
5. Ak nekanonickí proroci objasňovali a posilňovali biblické pravdy bez pridávania nového učenia, ako by mal tento princíp viesť moderných duchovných učiteľov a vedúcich?
6. Ako reagujete, keď niekto tvrdí, že má od Boha „nové zjavenie“? Aké biblické princípy by ste mali použiť na vyhodnotenie takýchto tvrdení?
7. Čo to znamená, že moderný prorocký dar je „podriadený Písmu“? Ako sa tento princíp uplatňuje pri hodnotení súčasných nárokov na Božie zjavenie?
8. Ak spisy Ellen G. Whiteovej slúžili na vyvyšovanie, objasňovanie a aplikáciu biblickej pravdy, ako by sa mali jej spisy používať vo vzťahu k Biblii? Stretli ste sa niekedy so situáciami, kedy ľudia kládli jej spisy nad Bibliu?
9. Ako môžete vhodným spôsobom zdieľať jej spisy s ľuďmi mimo komunity adventistov siedmeho dňa a zároveň zachovať Písmo ako primárny základ?
10. Aké sú niektoré bežné nedorozumenia týkajúce sa spisov Ellen G. Whiteovej a ako môžete zaistiť, aby vaše porozumenie bolo biblicky podložené?

11. Ako môžete uprednostniť priame štúdium Biblie pred knihami na stíšenie, komentármi a dokonca aj spismi Ellen G. Whiteovej a zároveň z nich mať úžitok?